

Napút-füzetek

2019 135.

Erdélyi Z. János

A szuka

Nos hát, itt vagyunk. Két idős ember. Megérkeztünk a bizonytalanba, az ismeretlenbe. Soha többé nem térhetünk vissza korábbi dicsőségünk színhelyére. Vége a gazdagság, a ragyogás, az uralkodás korszakának. Egykori birodalmunkat testvéröcsémnek adta a császár hűsége jutalmául. Számunkra pedig következik a szűkölködés, talán idővel a nélkülözés is. Idegenek vagyunk ezen a földön, ahova a hajó három hét alatt hozott el bennünket. Nevünk semmit nem mond az ittenieknek. Sokuknak még országunk neve sem. Egy vállrándítással tudomásul veszik, hogy az is csak olyan provincia, mint az övék. Nem is áll másból a világ...

Kacifántos egy család a miénk. Ha csak nagyapámat nézem, már akkor igazam van. Tíz feleséget fogyasztott, ami igencsak egészséges étvágyra vall. A kacifánt már ott kezdődött, hogy két azonos nevű feleséget választott: a második feleség volt I. Mariamne, a harmadik feleség II. Mariamne. Mintha királynők lettek volna, úgy számozta őket a nagyapám. A tíz feleségtől kilenc fia és hét lánya született. Vélhető ugyan, hogy több gyermeke is volt, főként lányai későbbi feleségeitől, de azok számbavételét valahogy már nem tartották fontosnak.

A kacifánt ott folytatódott, hogy két azonos nevű fia is volt; mindkettő apja nevét örökölte, vagyis Heródesek lettek. Mi több, a tizenkettedikként születő fiú is megkapta a Heródes nevet, így lett ő Heródes Fülöp. Biztos, ami biztos. Mármint az uralkodás öröklése szempontjából. Nagyapám semmit nem bízott a véletlenre, biztosítani akarta magát az utódlást illetően is, tehát saját nevével ruházta fel több fiát, hogy történjen bármi, feltétlenül legyen II. Heródes. Merthogy saját magát még életében I. Heródesként emlegette, sőt a hivatalos iratokat is így írta alá. Olykor a Nagy jelzőt is neve elé biggyesztette, ami annyit jelent, hogy „idősebb”, jelezvén, hogy ő a dinasztia alapítója.

Vér szerint nem volt zsidó. Idumeus volt, családjá Idumaeából származott. Amikor a 3720. esztendőben¹ a pártusok betörték Palesztinába, Heródes Arábián és Egyiptomon keresztül Rómába menekült. Érdemeire és magas pártfogóira való tekintettel római polgár lett. A bizalom jeléül hadsereget adott mellé a római szenátus, és kinevezte Júdea királyának. Ekkora katonai támogatással sikerült kiűznie a pártusokat. És bár arab származású volt, ráadásul római polgár, királyként lelkiismeretesen betartotta a zsidó törvényeket, tudván, hogy

¹ A zsidó időszámítás a keresztény időszámítás szerint Kr.e. 3761. október 7-én kezdődik. Ezt az időpontot a héber hittudósok számították ki az Ószövetség alapján.

csak akkor uralkodhat egy népen, ha annak hagyományait, törvényeit tiszteltben tartja.

Családjára visszatérve: harmadik és tizedik feleségétől két azonos nevű lánya is volt, mindkettő Salome. Talán ezért lett az én lányom is ez. Vagy talán éppen ennek ellenére. Ezt első férjem tudná megmondani. Ő választotta ugyanis, amikor lányunk megszületett. Az én gyönyörű, bájos, tüneményes kislányom...

Az már csupán ráadásnak tűnik, hogy apám, Arisztobulosz és két férjem féltestvérek voltak: Heródes volt az apjuk, de mindhármuknak más-más az anyjuk. Apámat azután huszonnégy éves korában édestestvérével, Alexandrosszal együtt megölette a nagyapám (aki később az apósom is lett), mert egyre elhatalmasodó tébolyában az lett a rögeszméje, hogy összeesküvést szőttek ellene. Én akkor nyolcéves voltam, és mesebeli álmokat szövögettem majdani szép, fiatal férjemről és uramról.

Szóval, kacifántos családból származom. Amúgy születésemtől fogva mondták rám, hogy páratlan szépség vagyok. Kislány koromban ezt majdnem sulykolásszerűen belém nevelték, és attól fogva természetesnek tartottam, hogy mindenki odavan a szépségemtől. Szüleim voltak az elsők, akik imádatba hajló szeretettel vettek körül. Folyton mondogatták, hogy én az Úr ajándéka vagyok, máskülönben nem lehetnék ennyire gyönyörű.

Ilyen előzmények után nem csoda, hogy már serdülő leányka koromban nyüzsögtek körülöttem a fiúk, sőt meglelt férfiak is. Szüleim számtalan házassági ajánlatot kaptak, görög főuraktól éppúgy, mint rómaiaktól és más nemzetbeliektől, akik abban a szerencsében részesültek, hogy engem megpillanthattak. Emlékszem, pici lány voltam még, amikor a dajkám megjósolta, hogy rengeteg férfiszívet fogok összetörni. Ez annyira megmaradt emlékezetemben, hogy a későbbiekben direkt életcélomnak tekintettem, s így lett kedvenc szórakozásom a hozzám közeledő hímekeket először szép szóval, búvölő viselkedéssel magamhoz vonzani, s amikor már magukon kívül voltak a vágyakozástól és a szerelemtől – hahaha, még hogy szerelem! –, hátat fordítottam nekik, s többé meg sem ismertem őket. Nem egyet közülük szó szerint az őrületbe kergettem.

Mindebből annyit akarok csak kihozni, hogy ha rajtam múlik, kedvemre válogathattam volna a pompásnál pompásabb kanok között. De hát amikor férjhez menésre került sor, szüleim engem meg sem kérdeztek. Egészen odáig hagyták, hogy úgy töltssem kedvem, ahogy nekem tetszik (no persze szigorúan erkölcsös keretek között, ami elvárható egy fejedelem lányától), és még anyám is jókat mulatott a kegyeimért versengő népségen.

Ám amikor komolyra fordult a dolog, többé szó sem volt sem arab hercegről, sem római szenátorról, sem zsidó főpapról, ahogy én álmodtam. Elég népes a család ahhoz, mondták, hogy azon belül intézzék a dolgot. Akkor árulták csak el, hogy már hétéves koromban eljegyeztek egyik nagybátyámmal, Heródes Fülöppel. Igaz, hogy Fülöp tizenkét évvel volt idősebb nálam, de szüleim azt mondták, ez a korkülönbség idővel egyre csökken. Engem ugyan

nem vigasztalt ez a kilátásba helyezett „csökkenés”, de senki nem törődött vele. Ahogy velem sem. Meg voltak győződve róla, hogy a legjobban ők tudnak gondoskodni a jövőmről.

Egyébként sem kedveltem Fülöpöt. Nagybátyáim között volt épp elég jóképű férfi. Fülöp birkaképét, göndörkés szakállát, vékonyka bajsztát nevetségesnek találtam, s a kötelező hitvesi tiszteletnek a jelét sem éreztem magamban feltámadni, valahányszor megláttam őt. Még beszélgetni se tudtam vele, mert nem volt közös témánk. Ő amolyan filantróp volt, úgy hitte, kellő módon törődik és gondoskodik a reá bízottakról, emellett sok egyéb dolog iránt lelkesedett. Imádta például az építészetet; állandóan nagyszerű épületek plánumait forgatta a fejében, de legszűkebb családjá körében egy szép, kedveskedő mondat ki nem jött volna a száján. Őt mindvégig csak férjemnek tartottam. Uramnak semmiképpen.

Már említettem, hogy nagyapám semmit nem bízott a véletlenre. Időben kinyilvánította végakarátát, melyben Heródes Antipas nevű fiát jelölte ki örökösül a királyi trónra.

Egyre elhatalmasodó tébolya miatt azután megváltoztatta végrendeletét, és másík fiára, Arkhelaosra testálta át birodalmát. Élete utolsó pár évében teljesen kiszámíthatatlan volt, mikor mit és miért cselekszik. Erre a döntésére sem volt észszerű magyarázat. Mindenesetre végleg megosztotta az örökösöket. Antipas, annak érdekében, hogy apjuk első végrendeletének szerezzen érvényt, Augustus császárhoz fordult jogorvoslatért, bízván az addig kedvezően alakult személyes kapcsolatokban.

Augustus hosszasan fontolgatta a dolgot. Nem akart elhamarkodottan dönteni. Eredendően nem lett volna kifogása Heródes Antipas személye ellen, hiszen jól ismerte erényeit, ugyanakkor számolnia kellett a többi testvér esetleges ellenállásával.

Végül úgy határozott, hogy a három trónra esélyes testvér – Arkhelaos, Antipas és Fülöp – között osztja fel az országot. Arkhelaos etnarcha² lett, Antipas és Fülöp pedig tetrarchákként³ irányíhatták tartományaikat. Döntésének hátterében minden bizonnyal az állt, hogy nem tartotta célszerűnek egyetlen kézben hagyni ezt a provinciát. Vagyis ebben az esetben is érvényesült a rómaiak jól bevált elve: „Oszd meg és uralkodj!”

Heródes Fülöp művészetet és pompát kedvelő uralkodó volt. Emellett szelíd és igazságos lelkületű. Amolyan széplélek. Szinte megszállottan gyűjtötte a művészi alkotásokat. Szoborgyűjteményének messzi földön híre járt. Hozzá

² népfeljedelem

³ negyedes feljedelem

hasonló mániákusok nemritkán távoli tartományokból, olykor Rómából is érkeztek, hogy megcsodálják a ritka kollekciót.

Apjától örökölte az építkezés szenvedélyét. Uralkodói székhelyén és annak környékén egyre-másra nőttek ki a földből a szebbnél szebb paloták, amelyeket vagy saját használatra tartott fenn, vagy kegyenceinek ajándékozott. Saját palotája olyan volt, mint egy hatalmas ékszerdoboz. Falait a legkülönfélébb színű márványok borították, máshol súlyos bársony és könnyű selyem falikárpitok kápráztatták a szemet. Egyik-másik hatalmas csarnokot boltíves mennyezet fedte. Az oszlopok mindegyike külön-külön műretek volt; nem akadt közöttük két egyforma, de sokféleségük nem az összevisszaság hatását keltette, hanem különös összhangban álltak egymással. A vastag fából készült, ércborítású ajtókon különböző harci jelenetek gyönyörködtettek. Szép, könnyed faragású és nehéz, robusztus bútorok váltakoztak termenként. Fülöp, ha éppen olyan hangulata támadt, órákig bolyongott palotájában, és némán csodálta művét.

Rajongásig szerette a zenét, noha ő maga nem volt képzett muzsikus. Előfordult ugyan, hogy lantot vett kezébe és önnön gyönyörűségére játszogattott ezt-azt, de sosem közönség előtt. Saját zenészeket tartott palotájában, akiket a nap bármely percében magához szólíthatott, ha kedve éppen úgy hozta, és órákig képes volt hallgatni a néki kedves melódiákat.

Néhány költőt is udvarába edesgetett; ezek azt írhattak, amit akartak. Fülöp busásan megfizette őket, de szerencsére nem volt olyan megátalkodott, hogy nem létező hadi tetteiről kívánt volna hőskölteményeket íratni irodalmi vazalusaival.

Házasságunk első szakaszában engem is próbált beavatni ezekbe a művészeti ágakba, de én csak a zenében találtam igazi örömet. Gyermekekoromtól imádtam táncolni, s ehhez a szenvedélyemhez hű is maradtam mindig.

Tizenhét éves voltam, amikor Heródes Fülöp feleségül vett. Apósom akkor már hat éve nem élt. Egykor erős és egységes országa Augustus császár döntése nyomán tartományokra szakadt, melyeket fiai tetrarchákként kormányoztak.

Apósom annak idején jó kapcsolatokat alakított ki Rómával. Julius Caesar tette Galilea parancsnokává az akkor huszonhat éves Heródest, akivel a római társkonzul, Marcus Antonius életre szóló barátságot kötött. Julius Caesar jóindulata érződött utódjában, Augustus császárbán, majd Tiberiusban is. Ez utóbbi kegyét azzal külön elnyerte, hogy a sok általa alapított város közül az egyiket, amely a Galileai-tenger mellett épült, Tiberiásnak nevezte el.

Tiberius tehát szívesen látta udvarában Nagy Heródes fiait. Mindezt persze ama tény folyományaként, hogy a dinasztiaalapító római polgár volt, ennek minden pozitív vonzatával. Például tarthatott fenn palotát Rómában, ahol gyakorta tartózkodott rövidebb-hosszabb ideig, s ezekre az útjaira egyik vagy másik fiát is magával vitte. Így a fiúk is bejáratosak lettek az ottani uralkodó osztály körébe. Fülöp ráadásul hosszú évekig élt Rómában; kezdetben az apja pénzén, később már tetrarchaként. Én is többször vele mehettam, mikor már a felesége voltam.

Egy ilyen római út alkalmával váratlanul megjelent ott egyik sógorom is, akit amúgy elég ritkán láttunk, mivel egyrészt őt is lefoglalták saját tartományának kormányzási gondjai, másrészt elég önző volt ahhoz, hogy ne törődjön bokorszerűen szétágazó családjával.

Egy vacsoránál történt a 3788. esztendő egyik őszi estéjén. Tiberius császár látott vendégül minket sok előkelő római és külhoni meghívott társaságában. Lányunk, Salome akkor volt tizennégy éves. Ő Rómában született, ahol többször és általában hosszú ideig éltünk. Fülöp olyankor egyik megbízható emberére bízta tartománya irányítását, mert jobban érezte magát a latin fővárosban, ahol kedvére hódolhatott művészetek iránti szenvedélyének.

Azon a bizonyos vacsorán egyszer csak elénk toppant egyik sógorom, Heródes Antipas. Lelkesen újságolta fivérének, Fülöpnek, hogy nemrég érkezett Galileából, mert ő is régóta vágyott a mozgalmas, nagyvilági életre. Feleségét otthon hagyva jött Rómába. Nem volt nehéz meghívót szereznie az amúgy is népes estélyre. A Heródes név itt is ajtókat nyitott.

Korábbi találkozásaink alkalmával olyan benyomásom támadt róla (valószínűleg a meglehetősen felületes megfigyelés alapján), hogy harsány, közönséges, olykor mocskos szájú, erőszakos, durva fickó, aki a lovait többre becsüli az embereknél, akik vele és körülötte élnek.

Ahogy ott állt előttünk, hirtelen egybefonódott a pillantásunk. Soha azelőtt nem vettem észre, milyen szép férfi. Rövid hullámos haj, magas homlok, kemény arcél, határozott száj, dacos áll, és a szeme... Olyan fagyos volt a tekintete nevetése ellenére, hogy szó szerint beleborzongtam. Mégis lappangott a mélyén valamiféle tűz, ami viszont perzselte a lelkemet. És az ölemet is. Abban a pillanatba tudtam, hogy nekem ez a férfi kell. Mindenáron! Lopva ránéztem Fülöpre, csúcsos fejére, unalmas birkaképére, homloka két oldalán kunkorodó ősz tincseire, majdnem felső ajkára hajló görbe orrára, és hirtelen megszántam, mert tudtam, mennyire fogja sérteni az önérzetét, ha elhagyom és elveszem tőle a lányunkat. Merthogy hamarosan elmegyek innen, és őt is magammal viszem, pillanatig sem volt kétséges.

Mint ahogy az sem, hogy éreztem: ez az ember is akar engem, kíván engem, és hogy mindent el fog követni a megszerzésemért. Én akkor múltam negyvenhárom éves, de még mindig gyönyörű, kíváncsi nőnek tartottak. Milyen furcsa fintora az életnek, hogy akkor kellett találkoznom új férjemmel, aki mellett végre az lehettem, aki mindig is akartam lenni, s aki nem lehettem első férjem mellett, mivel jószerivel észre sem vett.

Még mindig elbűvölően szép volt az arcom, mesés az alakom (amit a folytonos táncsal állandóan formában tartottam, és megfelelő öltözékekkel igyekeztem is sejtetni), hamvas a bőröm, s az én szememből se hiányzott a láng, ha arra méltó férfira nézhettem.

És az akkor negyvennyolc éves Heródes Antipas ilyen férfi volt.

Már másnap délután a szeretője lettem. Fülöpöt megint meghívták valamilyen rendezvényre, ahova a feleségek nem voltak hivatalosak. Így szabaddá vált a napom, bár reggel még fogalmam sem volt róla, hogy olyasmi történik velem hamarosan, ami egész életemet gyökeresen megváltoztatja.

Mint kiderült, sógorom a mi palotánk közelében vett ki szállást. Először különösnek találtam, miért tiltakozik, amikor Fülöp felajánlotta, hogy római tartózkodása alatt nyugodtan lakhat nálunk. Másnap azután rájöttem. Délután betoppant hozzám azzal az ürességgel, hogy megkérjen, segítsen vásárolni valamit otthon maradt felesége, Phasaelis számára. Lányomat otthon hagytam tehát a dajkájával, én pedig követtem a sógoromat. Palotánk előtt gyaloghintó várt. Beszálltunk, és a rabszolgák gyors léptekkel indultak meg. Heródes (első titkos együttlétünk-től fogva csak Herónak szólítottam, ha kettesben voltunk) velem szemben ült és komolyan nézett engem, ám én észrevettem szemében a rejtett mosolyt.

Néhány saroknyit haladtunk csupán, amikor gyaloghintónk hirtelen bekanyarodott egy szűk, elég sötét utcácskába. Meglepődésemben szólni sem tudtam, csak kifelé mutogattam az ablakon, úgy kérdeztem, merre megyünk. Persze ha őszinte akarok lenni magamhoz, azonnal tudtam, hova tartunk.

Szállása előtt álltak meg a rabszolgák. Ő szállt ki előbb, kezét nyújtotta és kíségtett a földre. Annyit a homályban is láttam, hogy csoda szép az épület; nem is sejtettem, hogy itt csupa kisebbfajta palota rejtőzködik.

A nagy, díszes kapu feltárult előttünk, én pedig beléptem a márvánnyal borított földszinti csarnokba. Első pillantásom az épülettel körülvárt kis kertre esett, melynek közepén karcsú pálmák négyyszögében hangulatos szökőkút csobogott.

A csarnok két oldalán jobbra és balra széles lépcső vitt az emeletre. Mi a jobb oldalin indultunk fölfelé. Ő kézen fogott, s ilyen bizalmas kettesben lépdeltünk egymás mellett. A lépcsővel szembeni magas dupla ajtóhoz vezetett, melynek két oldalán egy-egy rabszolga állott. Egyikük kinyitotta előttünk az ajtót, mi pedig beléptünk a hálóterembe. Az ajtóval szemben két hatalmas ablak között bíbor drapériás, széles mennyezetes ágy magasodott. Mellette kis asztalon díszes tál kínálta a legínycsiklandóbb gyümölcsöket. Az én hőszám egy szem hosszúkás szőlőt vett félíg a szájába, azzal lépett hozzám. Felém hajolt, s a szőlőszem másik, szájából kiálló felét az én szájamba dugta, egészen addig, míg az ajkunk szorosan össze nem tapadt. Ez volt az első csókunk. (Azóta sem sikerült visszaidézi, mi történt a szőlőszemmel: elgurult-e valahova, vagy megettük.) Úgy csókolt, hogy majdnem elaléltam. Egyre szorosabban ölelt magához, és hamarosan azt éreztem, hogy lábaim már nem is érintik a padlót. Néhány hosszú lépéssel az ágyhoz vitt, és szinte ledobott a hatalmas színes párnák közé.

Ami ezután következett, minden tekintetben igazolta Heródes Antipásról korábban alkotott véleményemet.

Azelőtt Fülöppel ahhoz voltam szokva, hogy ha éppen kedve támadt rám, unottan, mondhatni kötelességszerűen elpepecselgetett rajtam, minden izgalom, indulat, érzelem nélkül. Aztán amikor befejezte, nem törődve azzal, ne-

kem milyen volt, rendszerint oldalára fordult és elaludt, én pedig ott maradtam ébren a kielégületlenségemmel... Igaz, csak később, Heródes Antipas mellett élve jöttem rá, mi mindentől fosztott meg addig a sors, a tapasztalatlanság és férjem hebehurgya önzése. Az is sokszor eszembe jutott azóta, hogy talán lányunk is azért született olyan sokára. Az is lehet, hogy véletlenül. Fülöp általánosan közvetlenül a havibajomat követő tisztulásom után közeledett hozzám, s talán olyankor még nem voltam készen a megtermékenyülésre.

Akkor éreztem először egy férfi durvaságát. Majdhogynem akarat nélküli bábu voltam Antipas két erős kezében, s azt csinált velem, amit akart. Szinte leszaggatta rólam ruháimat. Akaratos volt a keze, követelőző, sürgető, parancsoló, mint aki hozzászokott, hogy semmire nem kell várnia. De éppen ez a türelmetlen, akarnok követelőzés volt az, ami leginkább felizgatott. Ő volt a megtestesült hím, a feltétlen győztes, én pedig megismertem az áldozat halál előtti gyönyörérzetét, s vele együtt a halálvágyat.

Sorra kereste elő rajtam szájával és ujjával azokat a pontokat, amelyek érintése nyomán össze-összerándult a testem.

Kezdte a vállamnál. Nyelvével simogatta, és időnként bele is harapott. Gerincemen többször könnyű reszketés suhant végig. Aztán a mellemről tépte le a könnyű, áttetsző kelmét. Úgy tapadt szájával a bimbóimra, mintha szopós gyermek lenne, aki anyatejre vágynak. Eszembe jutott a kislányom; utoljára az ő pici szájacskája cuppogott az emlőmn. Forróság öntött el, s éreztem, mint nedvesedik az ölem. A derekam és csípőm lecsupaszítása után a mellemről lefelé haladva végigcsókolt a testemet. Hossza elidőzött a köldökömnél, mint aki apró csermelyből kortyol.

Hogy maradék ruhadarabjaim hogy és mikor kerültek le rólam, arra nem is emlékeztem. Csak arra, hogy olyasmiben van részem, amiben egész addigi életemben nem volt.

A lábujjaimtól indult fölfele. Sorban végigszopogatta őket, mintha ínycsiklandó édességek lennének. Aztán a bokám hátsó inát harapdálta, s talán még morgott is hozzá, mint a kutya, ha ízletes cubákot kap. Csókokkal-harapásokkal-simogatásokkal haladt egyre följebb a lábikrámon, a térdhajlatomon, egyre feljebb, aztán egy erőszakos mozdulattal két kézzel szétfeszítette a combomat, és arccal szinte belezuhant ölem sötéten burjánzó-göndörödő gyapjába. Nyelvével azonnal rátalált arra a pici pontra, amelynek érintésétől rángani kezdett a testem, és olyan hullámokban áradt végig rajtam a kéj, amelyet soha addigi életemben nem éreztem.

Azt hiszem, el is ájultam egy kis időre, mert mire magamhoz tértem, már az ő súlyát éreztem magamon, láttam engem örülden kívánó arcát és hallottam a hangját. Hol suttogva, hol kiabálva, hol üvöltve beszélt hozzám, de olyan szavakkal, olyan mocskos, megalázó, közönséges szavakkal, amiket a mi családjunkban, a mi köreinkben nem szokás használni. Egyiket-másikat nem is értettem, de a hangsúlyból kitaláltam, hogy mi lehet... És ez jó volt, izgalmas, felkorbácsoló... És az is csodálattal töltött el, ahogy magamban éreztem őt, ahogy minden mozdulásával mind közelebb és közelebb vitt a teljes megsemmisüléshez...

Azzal az elhatározással eszméltem, hogy elhagyom Fülöpöt ezért a férfiért. Pillanatig se volt számomra kérdéses, hogy ő ugyanúgy kíván, akar engem, mint én őt, és nemcsak arra az egy alkalomra. Az az idő – nem tudom, percek vagy órák múltak-e közben –, amit akkor együtt töltöttünk, bizonyossá tette, hogy többé fel nem oldható bilincssel vagyunk egymáshoz kötve. A testi vágyak bilincsel. És ahogy előbbi ölekezésünkre gondoltam, biztosra vettem, hogy ez a kötés még nagyon sokáig összetart bennünket. Ettől fogva nemcsak férjemnek éreztem Heródest, hanem uramnak is.

Aznap este együtt mentünk haza. Úgy gondoltuk, nincs értelme húzni-halasztani a dolgot, helyesebb, ha mindjárt tisztázzuk a kialakult új helyzetet. Fülöp már otthon volt. Szemmel láthatólag nem nyugtalankodott különösebben távolmaradásom miatt. Nyilván észre sem vette. Mint ahogy az se tűnt föl neki, hogy vadonatúj ruhában értem haza, hiszen amiben elmentem otthonról, azt a szeretőm leszaggatta rólam. Újat kellett tehát vennünk. Fülöpnek soha a leghalványabb fogalma sem volt a ruhatáramról.

Kissé elcsodálkozott, hogy öccsét együtt látja velem, én azonban nem hagytam rá időt, hogy ezen töprengjen. Odaálltam elé, és közöltem:

– Elhagylak, Fülöp. Hazamegyek a sógorommal. Viszem Salomét is.

Elsőre sehogy sem értette, mit is mondtam. Hosszasan bámult kettőnkre, szinte látni lehetett, mint kergetik egymást fejében a gondolatai. A sok fontolgatás után ennyit sikerült kérdeznie:

– Hová akarsz menni? Kivel?

– A testvéreddel, a sógorommal, Heródes Antipasszal megyek vissza Galileába. És viszem a lányunkat, Salomét is.

– Azt már nem! – jött meg hirtelen a hangja. – Itt maradtok mindketten! Mellettem! Ez meg takarodjon innen – mutatott Antipasra –, míg ki nem dobatom a házamból!

Ekkor lépett elő az öccse. Majdhogynem fölébe magasodott; izmoktól dagadó teste hatalmasnak tűnt Fülöp nyeszlett figurája mellett.

– Ide figyelj, te elkappanosodott széplélek! – üvöltött rá, és megmarkolta mellén a ruháját. – Jó lesz, ha kussolsz, különben szétnyomlak a falon, mint egy férget! Olyan vagy, mint a fogatlan kutya: zabálni már nem bírsz, de mást elugatsz a falattól. A feleséged többet érdemel, mint egy ilyen kókadtt pöcsű, satnya figurát. Ahhoz neked nem kell asszony, hogy naphosszat a szobraidat bámuld. Az egyedül is megy. Tudod, mi kell a feleségednek? Amit te már régóta nem tudsz megadni neki. Amitől nőnek érezheti magát. Nem a szobrok piszkálják fel a hajlandóságát! Dorong kell az asszonynak, nem zeneszó!

Fülöpön látszott az utálkozás a durva, közönséges beszéd miatt. Csak nézett egyikünkéről a másikunkra. Ellenkezni próbált. Alkudozni, mint a kufárok.

– De legalább Salomét ne! A lányomat...

Erre már én se hallgathattam tovább.

– Igen? Most egyszerűen olyan fontos lett a lányod? Hónapokig feléje se nézel! Azt se tudod, mi van vele! Mikor beszéltél vele utoljára? Tudod egyáltalán, hogy van-e már havibaja vagy nincs? Tudod, mikor volt utoljára beteg? Tudod, mi a kedvenc játéka? És hogy mit szeret leginkább? Mi a fenét csinálnál vele?! Odaadnád valami dadának vagy nevelőnek, te meg folytatnád a lelked

ápolgatását! Hát abból nem eszel. Salome velem jön, mert az anyja mellett van a helye!

Azzal kihúztam magam és emelt fővel vonultam ki a szobából, ott hagyva kettejüket, hogy intézzék el egymás közt, amit még kell, én pedig siettem a lányomhoz, hogy felkészítsem a közeli és gyors változásokra.

*

Amikor elhagytuk Fülöp római palotáját, arra sem érdemesített bennünket, hogy kikísérjen a kapuig. Épp a gyaloghintóba készültünk beszállni hármasban, amikor az emeleten kinyílt egy ablak. Fülöp hajolt ki rajta vörös fejfel, és ezt üvöltötte utánam sipító, vékony, hisztérikus hangon:

– Te szuka!

*

Soha többé nem találkoztam első férjemmel. Még a nagy családi összejövetelekről is elmaradtam. Hallomásból értesültem róla, mit tartanak felőlünk „erkölcsös” rokonaink. Természetesen mindnyájan Fülöpnek adtak igazat; ő lett a megcsalt, a becsapott, a megrabolt férj, én pedig a lotyó, a kurva, a szuka, a sárló kanca és minden más, amit a legnagyobb jóindulattal sem lehetne hízeltető véleménynek nevezni.

Második férjem mindezzel mit sem törődött. Csak azért is megjelent a közös családi lakomákon, amiket korábban szándékosan semmibe vett, de az első alkalommal figyelmeztette a többieket, nehogy egyetlen rossz szót merjenek szólni rólam, mivel én már a felesége vagyok. Soha nem érdekelt, vajon Fülöp végül is felbontatta-e a házasságunkat, vagy sem. Mint ahogy az sem, vett-e a bátyja másik feleséget, vagy élte tovább özvegyihez hasonló életét. Fülöp ugyan látványosan tudott szenvedni. Maga volt a szenvedés szobra. Ezzel persze azt érte el, hogy egy idő után már mindenki csak nevetett rajta. Nem azért szenvedett, mintha én vagy a lánya annyira hiányoztunk volna. Sokkal inkább saját megcsalatottságát siratta.

Heródes Antipast ez sem érdekelt. Sőt, senki véleménye nem érdekelt. Ennek viszont a későbbiekben igen súlyos következményei lettek.

*

Salome tizennégy éves volt, amikor hármasban visszatértünk Galileába. Nem viselte meg túlzottan az apjától való elválás, hiszen alig ismerte. Noha egy házban éltek, ritkán találkoztak, s akkor sem beszélgettek egymással túl sokat. Tudomásul vette, hogy mostantól más férfi lesz mellettem, ráadásul nem is vadidegen, mivel Heródest ismerte korábbról, noha csak pár alkalommal látta. Mindjárt észrevettem, hogy egyből megtetszett neki az én minden szempontból pompás szeretőm. Valójában még nem érthette meg, ténylegesen milyen az a

kapcsolat, ami bennünket összefűz, de tetszett neki a férfi a nagyszerű alakjával, szép fejével, határozott, parancsoláshoz szokott beszédével.

Emlékszem, hogyan vezettem őt akkor először új nevelőapja elé. Kissé félszegen, de kíváncsian tekintett fel rá. Ugyanakkor az sem kerülte el figyelmemet, milyen változás ment végbe a szeretőm arcán, ahogy a lányomat megpillantotta.

Nagyon régen, több éve látták egymást utoljára, és Salome azóta lánylányá serdült. Tagjai vékonyak voltak, de izmosak. Hosszú fekete haja dús hullámokban omlott le kecses vállára, egészen a dereka alá, némileg eltakarva immár gusztusos félgömbökké domborult mellecskéit. Csípője széles volt, hasa lapos, dereka karcsú, lábai formásak, feneke gömbölyű és kemény, és mindez jórészt a sok-sok táncnak volt köszönhető. Tőlem örökölte a tánc iránti szenvedélyét, én pedig megtanítottam őt mindarra, amit tudtam.

Arca hasonlított az enyémhöz: keskeny, kissé fitos orr, hosszúkás arcforma, halvány arcbőr, sötét tűzű szempár fekete, sűrű, összenőtt szemöldök árnyékában, hosszú pillák, élveteg, pirosan duzzadó, széles ajkak, fejhez simuló kicsi fül és enyhén horpadt, kék erektől finoman lüktető halánték.

Római első találkozásukkor Heródes egyetlen hosszú pillantással úgy mustrálta végig a lányomat, mint oroszlán a gazellát: azonnal elejtendő prédát látott benne. Nyilván azt hitte, nem veszem észre, de hát nő voltam és anya. Féltettem magamat, saját jövőmet, de ugyanígy a gyermekem jövőjét is. Elhatároztam, hogy gondoskodni fogok róla, minél ritkábban találkozozzanak ők ketten – természetesen a kötelezően közös étkezéseket nem számítva –, arról pedig főként, nehogy csak egy pillanatra is négy szemközt maradjanak.

Megéreztem, hogy ebben a kapcsolatban én csak úgy győzhetek, ha első perctől kezdve magamhoz ragadom az irányítást, mármint a családon belül. Később persze a politikába is bele kellett szólnom, mert úgy tapasztaltam, hogy férjem hajlamos nagyvonalúan lemondani olyan dolgokról, elsiklani olyasmik felett, amik számunkra – kiváltképp számomra – igen fontosak, s alkalomadtán jövedelmezőek lehetnek.

Erőszakos leszek a végtelenségig. Éspedig addig, amíg a lángoló szerelem tart, és nincs olyan kívánságom, ami azonnal ne teljesülne. Ebben én leszek az úr. Heródes – kivételesen – csak férj.

Másként nem válhatnak valóra merész terveim, amelyek csak egy ilyen férfi mellett születhettek meg a fejemben.

*

Egyelőre azonban szigorúan a családra koncentráltam. Azt akartam, hogy kizárólag enyém legyen férjem szerelme, hogy minden éjjel azokban a gyönyörökben részesüljek, amiket Rómában első ölelkezésünkön kaptam tőle. Ehhez pedig az kellett, hogy ne kerülhessen vetélytársnő a közelébe. Márpedig Salome potenciális veszélyt jelentett rám nézve, talán éppen hasonlóságunknál fogva. Bevallom, attól kezdve magam is más szemmel néztem saját lányomra. Nem a gyermeket láttam már benne, hanem az igazi, a hódításra, pusztításra termett nőt, aki, meglehet, már most teljesen tisztában van vele, mit ér a szép-

sége, mire viheti általa; hogy nincs olyasmi a világon, amit meg ne kaphatna, ha ügyesen sáfárkodik a kincseivel.

Azért voltam nyugtalan, mert annak idején, még Rómában, én tanítottam őt mindenre, én készítettem fel az életre, magyaráztam el neki, mit ér nekünk a férfi, s mit érhetünk mi egy férfinak, ha kellő ügyességgel „tálaljuk” magunkat.

És mit tesz a Sors? Vagy kérdezhetném: mit tesz a Végzet? Itt van a lehetőség, hogy mindazt, amit tanítottam neki, hasznosítsa, sőt ellenem fordítsa, ha netán arra támadna kedve vagy szeszélye. Számtalan esetet ismerek, amikor az anyának saját lányával kellett megküzdenie az imádott férfiért, s bizony-bizony az esetek többségében a lány lett a győztes. Mert a fiatalság semmivel nem pótolható előny... És ugyancsak az esetek többségében, amint a lány győzött, azonmód tova is libbent további hódítások után, otthagya megszegyenült anyját és a csalódott férfit, hogy ennek a két becsapott, emberi hiúságában és méltóságában megalázott teremtménynek soha többé ne lehessen köze egymáshoz.

*

Hazafelé tartó utunkon végig arra a nagyszerű pillanatra vártam. Elképzelni sem tudtam, mi fog történni, csak annyit, hogy most is én leszek a győztes. Találgattam magamban, milyen lehet az a nő. A felesége. Most még a felesége. De én azért megyek oda, hogy mostantól én legyek a felesége. Heródes nagyon bizonygatta előttem, hogy a válás semmiféle problémát nem fog okozni. Mint ahogy szerinte az sem okoz problémát, hogy én elválhassak Fülöptől. Nem tudtam ugyan, mindezt hogyan képzei, hiszen semmilyen beleszólása nem volt Fülöp dolgaiba, főként az életébe nem, de úgy döntöttem, ezt a férfiakra bízom.

Ehhez a mostani dologhoz viszont nekem is volt közöm, bármennyire is állította újdonsült uram, hogy ez csak a kettejük ügye. Már maga az a tény eléggé érdekesnek tűnt, hogy tetszik, nem tetszik, egy rövid ideig mindenképpen közös fedél alatt kell laknunk, mivel nem rúghatja ki a feleségét csak úgy, egyik pillanatról a másikra. Ma sincs fogalmam, hogyan folyik le egy válás, de nyilván mindkét félnek megvannak a jogai, és attól, hogy akkor Heródes volt birtokon belül, még nem jelenthette azt, hogy csak úgy földönfutóvá teszi az asszonyát. Arról nem is szólva, hogy ebből a válásból még komoly politikai bonyodalom is származhatott. Biztos voltam benne, hogy első feleségének, vagyis Phasaelisnek az apja, Arestas, az arab Nabathea tartomány királya aligha hagyja szó nélkül ezt a családját ért szégyent.

*

Ilyen kétségek között léptem be a palotába. Heródes azonmód abba a szobába vezetett, ahova küldönc útján már Phasaelist is rendelte.

Ahogy megláttam őt, elbizonytalanodtam. Egészen másnak képzeltem. Úgy gondoltam, nagy, magas, büszke, királyi jelenség, akivel majd kemény harcot

kell vívnom a férfiert, akihez még jelenleg mindketten tartozunk. Ám amit láttam, teljesen ellentéte volt elképzeléseimnek.

Ott állt a szobában egy alacsony, vékony, szőke hajú teremtes, akinek a tekintetében nem dac volt, inkább félénk kíváncsiság. Persze akkor még nem tudhatta, ki vagyok én, és kicsoda mellettem a fiatal lány. Nézett egyikünkéről a másikunkra, majd a férjére, nem értvén a találkozás okát.

Heródes megpróbált határozott maradni. Feleségétől kellő távolságban megállt.

– Ez itt Heródiás, az új feleségem. Menj vissza apádhoz! Vihetsz magaddal, amit akarsz. A formaságokat majd elintézzük. Igyekezz összepakolni, hogy mielőbb útnak indulhass. Ha a szolgálóid akarják, viheted őket magaddal.

Néztem, csak néztem ezt a törékeny, gyöngye kis asszonyt, akinek értetlenség, csodálkozás és riadtság ült a szemében. És bár előre elhatároztam, hogy én leszek a győztes, mégsem éreztem a diadal ízét. Pedig hogy vágytam rá! Ez a szájalom sokkal rosszabb volt. Akkor éreztem meg hirtelen azt is, hogyan érhetette Fülöpöt, amikor bejelentettem neki, hogy elhagyom Heródesért. Érdekes, akkor semmiféle lelkiismeret-furdalást nem éreztem. Most viszont igen.

Igyekeztem azonban mielőbb túltenni magam a szánakozáson. Régen, még kislány koromban úgy tanultam apámtól, hogy ha az ember építeni akar, le kell hozzá rombolni a múltat vagy annak egy részét, hogy legyen hely az újnak. Vagyis nincs teremtes pusztítás nélkül. Ez nemcsak városokra, országokra vonatkozik, hanem az emberekre is. A lelkükre. Mindenekelőtt arra.

Négy nap múlva Phasaelis elindult egy karavánnal hazafelé. Heródes volt annyira gavallér, hogy kellő fegyveres kíséretet adott mellé, nehogy baj érje útközben. Nem volt semmiféle búcsúzás. Le se ment még csak egy kézszorításra, egy elköszönésre sem. Immár többször bebizonyosodott, hogy Heródes Antipas érzéketlen, bárdolatlan, gátlástalan, másokkal mit sem törődő, önimádó zsarnok. Talán pont ezekért a tulajdonságaiért akartam őt. Sokban hasonlítottunk kezdettől fogva.

Végre Saloméval birtokba vehettük a palotát, és kényelmesen berendezkedtünk. Mindjárt odaérkezésünk után elindultunk kettesben a lányommal, hogy minden zugába belessük annak a hatalmas épületnek, amelyet akkor még nem elsősorban a kényelem jellemzett, sokkal inkább a rideg hatalom hangsúlyozása. Úgy látszik, Phasaelisnek vagy nem voltak igényei, vagy nem mert velük előállni, s maradt minden úgy, ahogy a ház gazdájának az ízlésről alkotott meglehetősen primitív elképzelései megteremtették.

Mit ne mondjak, nekem ez így teljesen megfelelt. Már a kezdet kezdetén körvonalazódtak terveim, mit is fogok csinálni ebből a mauzóleumszerűen rideg, komor építményből. Mióta itt voltunk, úgy vettem észre, újdonsült uram semmilyen kérésemet nem tagadja meg. Egyik este finoman kezdtem hozzászoktatni a hamarosan bekövetkező változásokhoz. Akkor még csak a palotáról beszéltem, noha agyamban más egyéb nagyszabású tervet is dédelgettem,

ám azokról túlon túl korai lett volna beszélni. Sőt, voltak olyanok, amikről egyáltalán nem akartam beszélni; úgy terveztem, hogy apránként adagolom elképzeléseimet, amitől alkalomadtán úgy fog tűnni, mintha neki jutottak volna eszébe. S akkor még tiltakozni sem fog tudni, hiszen csak az született meg, amit megálmodott. Ezen a téren nyugodtan rábíztam magam női ösztönökre, amiben addig még sosem csalódtam.

Ahogy azt előre sejteni lehetett, Phasaelis szolgálóasszonyai és -lányai javarészt vele távoztak. Nemcsak az arabok, akiket ő hozott otthonról magával, hanem a zsidó nők többsége is. Egyrészt szerették őt és ragaszkodtak hozzá, másrészt nagyon féltek uruktól, nem beszélve rólam, akiről még semmit nem tudtak azon kívül, hogy gazdájuk az én kedvemért úzte el az általuk annyira szeretett úrnőt.

Néhány idősebb asszony maradt csak, akik inkább a helyhez kötöttek, mint a személyhez. Akárcsak némelyik állat. Például a macskák. Egyik-másik ugyan egy idő után kezdte emlegetni, mennyivel jobb volt a régi asszonya mellett. Mondanom sem kell, rövid úton gondoskodtam róla, hogy az ilyenek ne sokáig rontsák a palota levegőjét.

Természetesen nem jelentett gondot az új szolgaszemélyzetről való gondoskodás. Jelentkező volt elég a palotán belül is. A Heródeshez igazán hű szolgák asszonyai, lányai szinte versengtek, hogy az én vagy Salome szolgálataiba kerülhessenek. Gyorsan tapasztalniuk kellett, hogy Phasaelis halk és tapintatos egyénisége helyett egészen mást kaptak, olyat, amire álmukban sem számítottak. Ebben a lányom igen ügyesnek bizonyult, és rövid idő múlva szolgálóink azt sem tudták, melyiküinktől tartsanak, féljenek inkább. Elvem az volt gyermekkorom óta, hogy a szolga csak akkor engedelmeskedik, ha megfelelő eszköz van a kezemben, hogy erre szoktassam. Sosem volt célom, hogy ez a népség szeressen. Azt elvárhattam volna, hogy tiszteljenek, de a kemény kezét nem tisztelni, hanem félni szokás. Ez a célravezetőbb út. Amúgy tehattünk velük, amit akartunk, hiszen nem volt kihez menniük panaszra. Egy szolga szava az enyémmel szemben aligha állt volna meg. Jobb esetben azt érthette volna el, hogy kidobják. Rosszabbul is járhatott volna, ha Heródes felségsértés miatt megöleti. Minden további nélkül képes lett volna rá.

Ez idő tájt kezdtem jobban odafigyelni a lányomra. Addig megnyugvással tudtam magam mellett, gondoskodtam róla, tanítgattam, de csak Heródes mellett nyíltott rá jobban a szemem. Talán mert kezdtem az övével látni.

Heródes Antipas érzéki férfi volt. Húsos ajka is erről tanúskodott. Állítólag már gyermekkorában módfelett szerette az édességet és mindenféle finomságot. Ifjúkorában hasonló élvezettel kezdte fogyasztani a nőket. Első férjem, Fülöp korholta is eleget, mire Antipas impotens kórónak nevezte a bátyját.

Első házassága alatt se hagyott ki egyetlen lehetőséget sem. Úrasszonytól szolgálólányig terjedt a választék. Sok felszarvazott férj forralt bosszút ellene.

Engem is a benne lakozó ingyenc kan kívánt meg, ami nem is volt ellenemre. Fülöp mellett annyit nélkülöztem ezen a téren, hogy minden más férfi csak megváltás lett volna. Én magam nem kezdeményezhettem, nem illett a „társadalmi helyzetemhez”. Örültem tehát Antipas rajongásának, attól viszont megijedtem, ahogy lányomat szinte végigtapogatta-vetkőztette a tekintetével, azonmód besorolva őt az elejtendő nőtények sorába.

Ez az érzékiség lett Heródes veszte. Eme csapda ejtette később foglyul, amihez persze az én rafináltságom is hozzájárult. Ez azonban később történt.

Szóval egyszer csak észrevettem lányomon, hogy kész nő lett. Talán pont azért tűnt fel olyan hirtelen, mert egyszerűben potenciális vetélytársnóvé vált a fantáziámban. Figyelni kezdtem. Először a mozdulatait. Meglepődve vettem észre, hogy teljesen hasonlók az enyéimhez. Aztán figyelni kezdtem, hogyan beszél. Pont úgy ejtette a szavakat, ahogy én, ráadásul előszeretettel használta az én kedvenc szavaimat is. Azt is megfigyeltem, hogy ugyanazokat az ételeket kedveli, amiket én. Hogy a táncért ugyanúgy rajong, azon nem csodálkoztam, hiszen én tanítottam rá; ebből eredően a zenei ízlésünk is azonos volt. Azt már érdekesebbnek találtam, hogy ugyanazokat az embereket szívelte, akikkel én, s ugyanazokkal volt ellenséges, nemritkán gyűlölködő, akikkel én. Egyforma ruhákat viseltünk, egyforma ékszereket. Társaságban gyakran összesúgtunk, hogy kinek melyik férfi tetszik, vagy éppen nem, és rendszerint ugyanazt választottuk.

Heródes időnként incselkedve megjegyezte, olyan egyformák vagyunk, hogy már nem is tudja, melyikünkbe szerelmes. Habár ő ezt valószínűleg tréfának szánta (bár ebben nem vagyok teljesen biztos), engem minden alkalommal szíven talált, és ilyenkor lopva lestem a lányomat, mit reagál. Többnyire úgy tett, mintha nem figyelt volna, vagy nem érdekelné a dolog, de én többé nem voltam nyugodt. Persze tehettem volna ellene, például azzal, hogy lebeszélem Salomét ezekről a számára játéknak tűnő külsőségekről, de lehet, hogy pont ezzel keltettem volna fel érdeklődését az én férfim iránt, akinek tekintete – nekem legalábbis úgy tűnt – mind gyakrabban időzött el lányom szépségén.

Éltük tehát látszólag zavartalan életünket, és csak én, egyedül én tudtam, mennyire hajszálon múlik ez a külsőre tökéletes családi boldogság.

Amit előre sejteni lehetett, be is következett. IV. Aretas arab uralkodó, Phasaelis apja családja szégyeneként értelmezte, hogy Heródes Antipas hazaküldte a feleségét. Azonnal hadba szólította katonáit, és megindult a szomszédos Galilea ellen. A sértett büszkeségen felül az is tüzelte a királyt, hogy a két ország között volt egy bizonyos terület, melynek tulajdonlása régóta tisztá-

zatlan volt, de Heródes és Phasaelis házassága miatt a kérdés megoldása egy időre elveszítette aktualitását.

Látva Aretas hadának mozgolódását, Heródes sem tehetett mást, mint hogy felkészüljön az ellenséges támadásra. Egyik uralkodó sem állt személyesen serege élére, hanem mindketten hadvezérüket küldték harcba.

Mindjárt a háborúskodás elején roppant kedvezőtlenül alakult a helyzet Antipasra nézve. Már az első ütközetben hadának jelentős része megsemmisült. Küszöbön állt a tartomány elvesztése, amikor is Heródes sürgős levélben értesítette Tiberius császárt az arab támadásról. Tiberius azonnal intézkedett. Parancsot adott a Galileában állomásozó római seregek főparancsnokának, hogy haladéktalanul vonuljon Aretas ellen, és vagy bilincsbe verve vigye Rómába a királyt, vagy küldje el a fejét.

Aretast a római hadmozdulatok meghátrálásra készítették. Belátta, hogy ilyen túlerővel szemben kilátása sincs a győzelemre. A bosszút nem feledve, csak félretéve vonult vissza.

Ezzel elmúlt fejünk fölül a veszély, és a sok izgalom, ijedség után végre egymásnak élhettünk.

Talán évekig is eltartott volna ez az idilli(nek látszó) állapot, ha meg nem jelenik valaki az életünkben, aki azután porrá zúzta nyugalmunkat.

Szinte a semmiből tűnt elő. Senki nem ismerte, csak találgatták, honnan jött. Egyesek tudni vélték, hogy egész addig kint élt a pusztában, ahol sáskán és vadmézen kívül mást nem evett. Ez már önmagában véve is eléggé iszonytató volt. Gusztustalan. Nyilván egyéb férgeket is megevett az a férfi, csak arról hallgatnak.

Aztán egyszer csak megjelent az emberek között. Azt állították róla, hogy egészen addig néma volt. Meglehet, a sok magányosan töltött év alatt elfelejtett beszélni. Nyilván nem volt kihez, hacsak a sáskákhoz nem. Mindenesetre érdekes, hogy nem a városba jött, hanem a Jordán partján ütött tanyát, ahova viszont áradt hozzá a nép. Mentek Jeruzsálemből, végig a Jordán mellől, az egész tartományból. Úgy tisztelték, mintha valamiféle próféta lenne, vagy más nagy ember. Pedig csak egy nevetséges sáskafaló figura volt. Az a hír járta, hogy akkor oldódott meg a nyelve és kezdett beszélni, amikor eljött hozzá egy hasonlóképpen különös ember. Mesélték, hogy midőn ez megjelent a Jordán partján, a mi sáskafalónk utat tört magának a tömegben, és mélységes alázattal hajolt meg előtte, mondván: „Oly hatalmasság lesz ő, aki előtt arra sem vagyok méltó, hogy saruszíját megoldjam.” Emlékszem, ezt a jövőbeni hatalmasságot Jézusnak hívták. Olyan képtelenséget lehetett hallani, hogy ez a Jézus hamarosan király lesz. Ezt akkor senki nem vette komolyan, csak később, mikor állítólag felkelést indított el, amit még a zsidó főpapok se néztek jó szemmel. Ezért azt a Jézust elfogták és kivégezték. Így azután nem lett király. Attól fogva csend lett.

Ez a pusztából jött néptanító vagy prédikátor vagy próféta – vagy mit tudom én, micsoda! – volt Johanaan, a bemerítő. Merthogy bemerítéssel keresztelt.

Ott állt a Jordán folyóban, nem messze a parttól, és a hozzá érkező híveket bemelegítette a vízbe. Egyre nagyobb híre lett, ami engem már magában is nyugtalanná tett. Abban reménykedtem, hogy ahogy jött, ugyanúgy tovább is áll, és nem mozgósítja tovább a népet. Nem így történt. Maradt a környéken és tovább prédikált a tömegeknek. Úgy látszik, sok mondanivalója gyűlt össze, amíg néma volt.

Mindez tehát aggodalomra adott okot, de mint tudjuk, minden csoda három napig tart, ezt is hamar elfeledték volna az emberek. Történt azonban, hogy amikor Heródeshez eljutott ennek a szónoknak a híre, hirtelen érdekelni kezdte, és elhozatta a palotánkba. Kíváncsi volt, mit tud ez a kis csenevész alak olyasmiról, amivel százakat, ezreket képes megbabonázni.

Sikerült kilesnem, amikor megérkezett. Majdnem elájultam, ahogy megpillantottam. Egész öltözeke egy teveszőrből készült köpeny vagy valami lepelszerű viselet volt, amit egy csípőjét körülvevő bőrvő egészített ki. És ezt a szalajtottat engedte be az én amúgy finnyás férjem a házába! Az alantas köznép megszokhatta, hogy ilyen egy közülük való próféta, de a mi palotánkban, a mi köreinkben sehogy sem volt helye. Ez ugyan az én saját véleményem maradt, a ház ura nem így gondolta.

Minden eredendő ellenszenvem dacára meg kellett állapítanom, hogy annak az embernek a szeméből hiányzott a próféták megszállottságának oly sokszor emlegetett eszelős tüze. Tekintete szelíd volt, majdhogynem gyermeki.

Heródes bezárkózott vele a szobájába, s ott hosszan beszélgettek. Oda-lopakodtam, hátha meghallok belőle valamit, de a vastag ajtó egy hangot nem engedett át. Nagyon bosszantott a dolog, de még ennél is inkább az, hogy amikor rákérdeztem Heródesnél, ki volt a látogatója, jelentőségteljesen emelte föl jobb keze mutatóujját: – Jeles ember! Bölcs ember! Szent ember!

Többet nem húzhattam ki belőle. Csakhogy én ettől nem lettem okosabb.

Johanaan attól fogva többször jelent meg nálunk. Nem értettem, miért, de Heródes valami különös, félelemmel vegyes vonzalmat, tiszteletet érzett a prédikátor iránt.

Sosem derült ki, mi mindenről beszélgettek, egy dolgot kivéve. Ez pedig a mi házasságunk volt, vagy ahogy az az ágrólszakadt szerzet mondta, a mi vérfertőző, bűnös viszonyunk. Az uram ezt majdnem nevetve mesélte, engem mégis azonmód elöntött a harag és a gyűlölet. Rögvest ráéreztem, hogy ez az ember rám nézve szörnyen veszélyes. Főleg Heródesre gyakorolt hatása, befolyása miatt. Noha pillanatig sem volt előttem kérdéses férjem szerelme és ragaszkodása – főként azon élmények és tapasztalatok után, amiket egymásnak szereztünk az ágyban éjszakáról éjszakára –, mégis riasztónak találtam, hogy ő annak a vándorkomédiásnak a szavát egyáltalán meghallgatásra, s ami nagyobb baj, megjegyzésre érdemesítette. Ráadásul el is mondta nekem, noha nyugodtan elengedhette volna a füle mellett, ha nem tulajdonít neki jelentőséget. Ám mivel nem tette, az a gyanú ébredt bennem,

hogy némi megfontolandót, átgondolandót mégiscsak talált az intelemben. Márpedig ha talált, az tovább fogja foglalkoztatni elméjét, s ki tudja, milyen következtetésre jut.

Én viszont hamar levontam a magam következtetését. Ezt az embert el kell hallgattatni. El kell tenni láb alól, mielőtt túlonként megerősítene pozícióját Heródesnél. Más sem hiányzott, mint egy vészmadár, amelyik állandóan rejtett vagy éppen nyílt figyelmeztetéseket hűhög a férjem fülébe, nyilvánvalóan ellenem. S milyen az ember? Minél többet hall valamit, annál inkább hajlik rá, hogy a hallottat idővel saját gondolatának érezze és aszerint cselekedjen.

Annyira már kiismertem Antipast az idők folyamán, hogy tudjam, milyen állhatatos természet. Hazafelé utunkon árulta el, utolsó római találkozásunk csak betetőzése volt régóta dédelgetett tervének, hogy engem elszerez Fülöp-től. Állította, hogy kezdettől fogva, vagyis mióta bekerültem a családba, rajtam tartotta a szemét, titokban figyelt, s egyre inkább vágyakozott rám. Én persze mindjárt rákérdeztem, hogy akkor miért várt ennyi ideig. Erre csak annyit válaszolt sejteltesen, hogy némely szerelem későn érő gyümölcs; meg kell várni, míg zamatos nem lesz.

Másban is tapasztaltam állhatatosságát. Ha kinézett magának egy gyönyörű, nemes paripát, addig nem nyugodott, míg meg nem szerezte. Hogy milyen áron, nem számított. Ha kinézte magának valamelyik csodás palotát, addig nem nyugodott, míg az övé nem lett. Mindegy, milyen áron. Ha megakadt a szeme egy varázslatos nőn, addig nem nyugodott, míg ágyába nem vitte. Nem számított, mi az ára. Az sem számított, ha emberéletbe is került.

Ezeket mind-mind beszélték róla, de döbbenetesebb történeteket is. Egyiket-másikat nekem is volt alkalmam megélni, kivéve az utolsót. Mióta én lettem a felesége, nem voltak újabb szeretői. Elég jó kémeim voltak, hogy jelezzék, ha mégis.

Kizártnak tartom, hogy ez a próféta szerű prédikátor ne tudott volna mindent Heródesről. Márpedig ha tudott, bizonyára nem átalotta szemére vetni erkölcstelen életét, mindenén és mindenkin átgázoló gátlástalanságát. Csak azon csodálkoztam, hogyhogy az nem vettette börtönbe már a legelső szemrehányó, felelősségre vonó szónál.

Kellett lennie egyfajta titokzatos vagy mágikus vonzerejének, ami megfogta Heródest és bűvöletszerű állapotban tartotta, miközben velünk, vagyis velem és a lányommal ugyanúgy viselkedett, mint azelőtt.

Rettegtem, hogy ez a nyugalmi állapot egyik pillanatról a másikra megbillenhet, s az irántunk érzett szeretet – nevezhetem nyugodtan szenvedélynek is – a prédikátor szavainak hatására először meggyengül, elbizonytalanodik, majd a kételkedés kezd eluralkodni, míg végül az érzelmi erő összeomlik, s győzedelmeskedik fölötte a józan megfontolás.

„Nem szabad testvéred feleségével élned!”, figyelmeztette Antipast a sáskaevő. Mintha a mi családunkban ez olyan különlegesség lett volna. A rokonok közti keresztül-kasul házasságok, a titkos vagy nem titkos viszonyok, a vér-

fertőzésnek nevezhető kapcsolatok olyan kibogozhatatlan szövevénye jött már létre, amiben a mi házasságunk igazán az enyhébb vétkek közé tartozott.

Igen ám, de mi lesz, ha az önjelölt próféta bebeszéli férjemnek, hogy ez a törvénytelen viszony egyenesen a kárhozatba vezet? További kérdés persze, hogy a félig arab, félig szamaritánus, de a zsidó törvényeket és a vallást mély-ségesen tisztelő uralkodó hogyan dolgozza fel magában az egyik legnagyobb bűnnek számító helyzetet.

Semmiképpen nem várhattam meg, amíg ez ténylegesen kiderül. Lépnem kellett, mégpedig úgy, hogy meggyőzzem férjemet Johanaan ártalmasságáról és veszélyességéről.

Éjszakánként, ölekezéseink után, egyre többször hoztam szóba a prédikátort, és azon iparkodtam, hogy Heródesben is felébresszem iránta a bizalmatlanságot, majd a veszélyérzetet, végül teljesen ellene fordítsam.

Végtelen megnyugvást és elégtételt éreztem, mikor értesültem róla, hogy Heródes börtönbe vettette Johanaant.

Sokáig töprengtem kettejük kapcsolatán. Aztán hirtelen rádöbbsentem a valóságra. A prédikátor tényleg miattam került börtönbe, csak hogy nem büntetésképpen, hanem védelemül. Heródes azért záratta be őt Macherus szikla-erődjébe, hogy az én bosszúmtól óvja. Ezt a várat nagyon szerette Heródes, gyakorta tartózkodtunk itt, s idővel én is megkedveltem, noha mindvégig zavart, amióta tudtam, hogy az az ember is ott van.

Persze Antipasnak más oka is volt, hogy életben hagyja a prédikátort. Egyszerűen félt a népharagtól. Nem volt kétséges ugyanis előtte, hogy széles körű lázadásra számíthat, ha a tömeg által istenített prófétát valami baj éri. Márpedig jól ismert engem, és tisztában volt vele, hogy nem nyugszom, míg az az ember él. Mindegy, milyen eszközzel, ha sikerül célt érnem. Mindig és mindenhol van megfizethető bérenc, aki bármilyen mocskos munkát elvégez. Titokban már keresgéltem is olyat, aki közel férközhet a börtönben sínylődő Johanaanhoz, és hajlandó is tervem végrehajtására.

Telt-múlt az idő, és a prédikátor már több mint egy éve volt bezárva. Eközben kint a világban is megcsappant iránta az érdeklődés, hiszen aki nincs állandóan jelen az emberek között, az lassanként feledésbe merül. Továbbra is nyugtalanított viszont, hogy Antipas időről időre magához hívatta tömlöcéből a sáskaevőt, és továbbra is hosszú beszélgetéseket folytatott vele. Egy-két el ejtett szavából úgy vettem ki, hogy bizonyos kérdésekben tanácsát is kikérte. Talán még azt is elárulta neki, hogy miattam őrizteti lakat alatt. Bár ezt inkább csak én képzelegtem, annyira nem szolgáltatathatott ki annak az alaknak, hogy ilyesmikbe is beavassa.

Tervemet továbbra sem adtam fel. Vártam a kedvező alkalomra. Tudtam, hogy előbb-utóbb elérkezik.

Napról napra csodálattal néztem ki Macherus lapos sziklafennsíkra épült palotájának egyik Holt-tengerre néző emeleti ablakából. Nem győztem betelni a látvánnyal. Mindig ugyanaz: megunhatatlannak, lélekringatónak találtam azt az egyformaságot, változatlanságot, egyhangúságot; a nyugodt, parttalan vztükröt innen fentről a magasból.

Körös-körül kopár, sárga-vörös kővidék, rajta túl a kék végtelenség; alul a sós víz hűsítő bársonya, fölötte az izzó, szárító, fojtogató horizontig lecsüngő égbolt.

Mást talán untat, engem nyugtatott ez a táj. Én a puszták lánya vagyok: szerettem a szabadon száguldó szelet. Ha palotabéli szobámból hallgattam, nem dübörgése, nem süvöltése rémített, hanem a zenéje igézett.

Soha nem tudtam betelni azzal, ami elébem tárult. Az elmém, a lelkem minden alkalommal belefeledkezett ebbe a sosem változó, mégis új és új érzésekkel eltöltő látványba. A határtalan örökkévalóságba.

Akkor is Macherus várában időztünk, mint oly sokszor. Mi ketten szeretük ezt a helyet. Békés volt, csendes, errefelé csak az járt, akinek közvetlenül itt akadt dolga. Ez volt az a vár, amely alatt biztonságos, megközelíthetetlen tömlöc volt; ide kerültek a különleges bánásmódú rabok. Főleg azok, akik politikailag veszélyeztették a tartományt. Johanaant is azért hozatta ide Heródes, vagyis inkább annak biztonsága végett.

A lányom nem szívelte ezt a helyet. Hiányzott neki a pezsgés, a forgatag, az élet. Jeruzsálemben érezte jól magát. Sok előkelő zsidó családnak volt ott palotája, s gyakoriak voltak a nagy vendégségek, lakomák, olyanok is, amiken nők is részt vehettek.

Ez idő tájt éppen küszöbön állt az én uram születésnapja. Úgy döntöttünk, hogy Macherusban ünnepeljük meg, és a születésnap lakomára sok neves vendéget hívunk meg. Ezúttal csak férfiakat, ahogy az nagy társadalmi eseményeken szokás, márpedig a tetrarcha születésnapja elég jelentős társadalmi eseménynek számított.

Ennek jegyében lázas készülődésben teltek a napok, hetek. A nagy csarnok tetőtől talpig díszbe öltözött, mivel ott került sor a lakomára. Gondos tervezéssel állt össze a vacsora. Húsok, zöldségek, gyümölcsök, fűszerek garmadáját hozattuk Jeruzsálemből; sokhordónyi vörös- és fehérbort, szárazat és édeset, hogy mindenki kedve szerint választhasson.

A hatalmas puha heverőpárnák vadonatúj színes huzatot kaptak. Új szőnyegek borították a márványpadlót, virágok, növények kerültek az oszlopokra, míg az oszlopközökben Egyiptomból hozatott gyönyörű mintájú függönyök, drapériák díszeltek.

A ház ura úgy határozott, hogy ezúttal nem hangsúlyozza uralkodó voltát, nem használja a csarnok végében álló trónszéket. Az ő párnái is a padlón kaptak helyet, egy szintben a többiekével. Ez az összejövetel az egyenlőségé volt, nem a társadalmi különbségeké. A római császárt képviselő követ egy szintre került a macherusi vár parancsnokával, a szomszédos tartományok fejedelmeivel és a gazdag zsidó családok családfőivel.

Én egész este a függöny mögött álltam, s a résen át ügyeltem rá, hogy minden rendjén legyen. Rövid szünetekkel megszakított egymásutánban követték egymást a pompásnál pompásabb fogások. Arról is gondoskodtam, hogy sose fogyjon ki a bor, ami az ilyen lakomáknál a legfontosabb követelmény. Rengeg szolga sürgött-forgott vendégeink körül, s már az első intéésre ott termettek, hogy a kívánságokat teljesítsék.

A háttérben halk zene szólt. Húros hangszerek és fúvósok lágy melódiai hullámzottak át a csarnokon.

Sokáig tartott a nagy eszem-iszom, de vége szakadt, amikor az utolsó vendég is elpilledve dőlt hátra párnáin.

Ám mindez csak előjáték volt ahhoz, ami ezután következett. Az én ajándékom Heródes Antipasnak.

Hirtelen elnémult a zene, szétnyílt az egyik függöny, és Salome kecses léptekkel a terem közepére sétált és megállt. Fejét lehajtotta és mozdulatlaná merevedett. Úgy állt ott, mint egy ijedt gyermek. Fölnézett, pillantása végigfutott a körben ülőkön, akik kezdetben színes párnáikra dőlve figyelték minden mozdulatát. Csupa férfi. Fiataltól az öregig.

Érdekes volt, egyben várható is, hogy szinte valamennyien egyszerre hajoltak előre, hogy minél közelebb érezhessék magukat a lányhoz.

Salome nem viselt egyebet, mint egy kebleit fedő, teljesen átlátszó könnyű, fényes kelmét, és ugyanebből az anyagból készült hosszú, bokáig érő, buggyos szárú nadrágot. Ahonnan nem esett rá fény, úgy látszott, mintha mezítelen volna a lánykatest. Fekete haja sötét, dús hullámokban omlott le a combjáig, részben elrejtve, részben megmutatva a tökéletes idomokat.

Az egyik sarokban az egy szál zenész szájához vette sípját, és halkan, nagyon halkan, akár a sóhaj, felsírt az első hang. A két vékony kar úgy emelkedett magasba, ahogy virág nyitja szíromleveleit. Majd egyetlen hullámszerű futott végig Salome ujjhegyétől lefelé a lábfejéig. Játékos szél teszi ezt a karcsú pálmával.

Lassan körbefordult, hogy mindenki láthassa. A síp hangja fokozatosan erősödött. Oldalt lendültek a karok, hajladozni kezdett a kicsi, formás csípő, a csöpp lábfejek szaporázva vitték közre táncosukat. Hol nagy lendülettel emelte magasba lábát, egészen a feje mellé, hol összezárt combokkal ingott-ringott-forgott önnön varázslatába zárva. Táncolta a vágyat, ami nem is az övé volt, hanem az enyém.

Noha a zene minden hangját jól ismertem, hiszen magam is erre tanultam táncolni valaha és őt is én tanítottam rá, lányom ígéző, lebilincselő, megbabonázó mozgása által mégis egészen új hangulatot, soha nem tapasztalt érzést keltett.

Oldalról, a súlyos függönyök résein át figyeltem őt is, a vendégeket is. És Heródest is. Őt különösen, ugyanis ez a tánc neki szólt, elsősorban őt kellett elbűvölnie. Pillanatról pillanatra követhettem, miként lesz úrrá egyenként ezeken az előkelő férfiakon a varázslat. És még valamit láthattam: mint válnak ezek

az előkelő férfiak egyre inkább nőtényre éhező kanokká. Egyikük-másikuk igyekezett kezével vagy kaftánjával takarni, amit nem akart, hogy a többiek is lássák, míg mások majdhogynem kérkedve mutogatták ruhájuk alatt meredező férfiasságukat. Elvégre egymás közt voltak, csupa férfi, s mindet ugyanaz az indulat fűtötte. A zene gyorsuló ütemére minél gyakrabban nyíltak szét a lánykacombok, előmutatva sötét moha fedte titkukat, minél izzóbban meredezett a két piros, nagy udvarú mellbimbó, minél szaporábban tekeredett a csípő és suhant körbe a gömbölyű, formás kis hátsó, annál több arcon jelent meg a csorgó nyálú férfivágy; a lihegés már-már viharszerűen töltötte be a termet. Láttam azt is, hogy néhány vendéget társainak kellett visszafognia, nehogy a lányra rontsanak.

Salome fiatalsága ellenére megérezte, hogy állandó, pillanatra sem lankadó feszültségben kell tartania nézőit. Megérezte azt is, hogy amint nem képes önnön vágyait uralni, mihelyt akarata megbicsaklik, a közönség azonnal ellene fordul, s ő lesz az áldozat. Ismerik ezt az állapotot az állatidomárok. Amint a vad megérzi a csöppnyi időrest, hogy szelídítőjének akarata kihagy, rögtön támad.

Szerencsére ettől nem kellett tartanunk, hiszen lányom fiatalsága, szépsége, bája önmagában csak mint látvány is elegendő lett volna a vendégek lenyűgözésére. Amit táncával ehhez még hozzátett, az már csak a durva férfivágy kíméletlen és erőszakos felkorbácsolása volt.

Feszültem lestem Heródest. Mivel jószerivel valamennyi arckifejezését ismertem már, kíváncsian figyeltem érzelemhullámlásait. Találkozásuk első pillanatától nem titkolta, hogy tetszik neki a lányom. Az se volt számomra kétséges, hogy fiatalsága ellenére bármikor ágyba vinné. Pedig eddig csupán illendő módon felöltözve látta. Ez volt az első alkalom, hogy előtte is fedetlenül mutatkozott meg ez a nővé tökéletesedő formás kicsi test.

Követtem tehát arcának azokat a változásait, amiket szeretkezéseink alatt oly sokszor láthattam. A jelekből ítélve nyilvánvaló volt, hogy egyre közeledik a tetőponthoz. Szája megnyílt, lélegzete felgyorsult, öklével gyömködte ölét, fel-felhördült, szeme kiguvadt.

A síp az utolsó futamot játszotta. Salome a terem közepén szárnyyszerűen oldalt emelte karjait, nekilendült, odalibbent nevelőapjához, majd egy szökkenéssel fölötte termett. Terpeszben állt meg a vastag, puha párnákon, alig tenyéryire Heródestől. Sima, lapos hasa és mellkasa hullámlzott még az előbbi heves mozgástól és a légszomjtól. Öle lassan közeledett a férfi arcához. A lucskos-bolyhos völgyecskéből áradt felé a kancaillat. Heródes felvonyított, teste megfeszült... néhány pillanatig így tartotta magát... aztán szeme kifordult, feje lehanyatlott, és egy hosszú nyögéssel hátrazuhan párnáira. Tudtam, hogy elfakadt a magja.

*

Amkor föleszmélt, Salome még mindig ott magaslott fölötte és gúnyos mosollyal nézett le rá. Heródes szeme ködös volt az átélt élvezettől. Eddig még nem fordult vele elő, hogy egy nő érintés nélkül juttassa ilyen gyönyörhöz. Ahogy körülnézett, néhány vendégén ugyanezt látta.

– Kérj tőlem, amit akarsz! Bármit! – suttogta halkan, de a közelben ülők is hallhatták. – Akár a birodalmam felét is odaadom, ha akarod.

Én már a tánc közben sejtettem, hogy a lányom ilyen hatással lesz rá. Sőt, őszintén megvallva, már akkor tudtam, amikor ezt a táncot betanítottam neki. Ismertem annyira a férfiakat, hogy biztonsággal megítéljem, mi kell nekik, s ha megkapják, hogyan fogadják.

Látva a kellő hatást, éreztem eljönni azt a döntő pillanatot, amikor régóta dédelgetett kívánságom teljesülhet, amikor bosszút állhatok. Lélegzet-visszafojtva vártam, mit tesz, mit mond Salome.

Hosszan néztek egymás szemébe. Heródes hallgatott, mert amit ő kínált, az egyszerre volt minden és semmi. Legfeljebb egy fél birodalom, de mit kezdjen azzal egy tizennégy éves gyermek. Nem kínált lehetőségeket, konkrét dolgokat; rábízta a lányra, hogy egy nagy színes szappanbuborékból kiválassza a neki tetsző színt.

Salome hallgatott, mert tizennégy évesen nem volt megfogalmazható vágya. A gyermekek még nem tudják, mire vágyjanak. Meg kell hogy tanítsák rá őket. Egy gyerek nem azt kéri a felnőttől, hogy pótoljon egy hiányt, hanem hogy pótolja magának a vágyak a hiányát.

Lányom tehát még túl gyermek volt ahhoz, hogy éljen az önálló választás lehetőségével. Ahhoz viszont már elég okos, hogy ezt az alkalmat ne hagyja kihasználatlanul. Kezével visszanyomta Heródest párnái közé, s azt súgta neki: – Maradj így, rögtön jövők!

Kisurrant a függönyre, ahol én leskelődtem, és gyorsan megkérdezte:

– Mit kérjek tőle?

Nekem természetesen már készen állt a válaszom:

– Keresztelő Johanaan fejét!

Ettől fogva rajta múltott minden. Én saját valós vágyamat adtam át neki, tőle függött, mit tud kezdeni vele. Megmarad-e passzív közvetítőként jó gyermeknek, aki engedelmesen végrehajtja anyja megbízását, legyen az bármilyen szörnyű. Vagy több ennél, s akkor saját valójában mutatkozhat meg.

Ő rám nézett, undor és iszonyat vonaglott át az arcán, de egy szót sem szólt. Tudta jól, sietnie kell, mert ha Antipas teljesen kijózanodik bódultságából, akár vissza is vonhatja előbbi könnyelmű ajánlatát, habár voltak körülötte elegenden, akik hallották őt. Salome visszasietett hát a terembe, és jól hallhatóan, hogy a vendégek is tanúi legyenek, ennyit mondott:

– Azt akarom, hogy most mindjárt add nekem egy tálon Keresztelő Johanaan fejét!

Elvégeztetett. Elhangzott a szó. De hogy hangzott el! Szinte sistergett belőle a türelmetlenség: ... akarom... most mindjárt... egy tálon... a fejét!

Bennem ugyancsak ellentétes érzések és indulatok kavargtak. Egyrésztől mindenképpen kedvező fordulatként értékeltem, hogy a vágyam, a régóta bennem munkáló vágy immár az övé is lett. Az, hogy az ő vágya az enyémnek csupán másolata, semmivel nem csökkentette annak intenzitását, épp

ellenkezőleg: a másolat fergetegesebb lett az eredeténél. S most, hogy a vágy átadása megtörtént, mi ketten többé nem különböztünk egymástól. Ugyanazt a szerepet játszottuk el Heródes előtt. Salome tánca nem megszüntette, sokkal inkább fokozta az én vágyamat, és ezzel a felfokozott vággyal azonosult ő, a gyermek, és tett szert olyan erőre, hogy Heródes szemébe merje mondani, mit kér cserébe.

Tulajdonképpen ujjonghattam volna, legalábbis magamban, hogy győztem, ám a lelkem képtelen volt megnyugodni. Döbbenettel ismertem fel a lányomban rejtőzködő szörnyű szellemet.

Mert mit is kértem én? Keresztelő Johanaan fejét. Nem feltétlenül lefejezésre gondoltam, csupán arra, hogy Johanaan haljon meg. Hogy tűnjön el az útból. Mert fölösleges. Mert veszélyes. Egyszerűen el akartam tétetni láb alól. Egyáltalán nem volt benne, hogy most azonnal. Az sem, hogy holnap vagy egy hét, egy hónap múlva. Csak maga a tény, hogy pusztuljon.

Ám amit Salome mondott, az több, szörnyűbb ennél. Pedig csak annyi történt, hogy szó szerint vette, amit mondtam. Talán nem is szándékosan. Mégis milyen döbbenetes konkrétságot nyer a kimondott kívánság a három szótól: ...tálon... most mindjárt...

Heródest mintha pofon ütötték volna. Mindenre számított, de arra nem, hogy nevelt lánya ezt kéri tőle. Kívánhatott volna bármi mást. Ruhákat, ékszer, rabszolgákat, akár a fél birodalmat is. De nem. Ő Johanaan fejét kérte. Tálon. Most mindjárt.

Minden egyéb lehetőség bezárult tehát, s maradt az egyetlen, a végleges, a megmásíthatatlan. Heródes azonnal átlátta ezt, de még tett egy kétségbeesett kísérletet. Szűkölve súgta oda a lánynak, nehogy másokig is elhalatsszék:

– Csak ezt az egyet ne! Kérlek! Akármilyen mást, csak ezt ne!

Pedig akkorra már világossá válhatott előtte, hogy lányom ajkáról az én akaratom szól. Hogy általa sikerült végre elérnem, amit tőlem megtagadott. Ám mivel mindenki hallhatta, amikor felajánlotta Salomének a választás lehetőségét, nem hátrálhatott meg annak teljesítésétől.

Segítséget esdve nézett körül, de csak bólogató fejeket látott, annak megerősítéséül, hogy állnia kell a szavát. Ebből belátta, hogy veszített velem szemben. Minden bizonnyal nagyon gyűlölt abban a percben. (Jóval később bevallotta, hogy valóban gyűlölt. Majdhogynem olthatatlanul.)

Nem volt mit tenni, szólította a várnagyot, hogy hívassa a hóhért. Amint az a szörnyű ember megjelent, Heródes megparancsolta, hogy hozza fel Johanaan fejét egy tálon, de minél előbb. Az meghajolt és távozott.

Salome is ki akarta használni az alkalmat, hogy megszökhessen a teremből, ám Heródes észrevette szándékát, és tettetett nyájassággal jó hangosan szólt utána:

– Csak nem mész el az ajándékod nélkül? Gyere, ülj ide mellém, itt várjál, míg elhozzák, amit kívántál. Másképp hogy örülhetnél neki?

Jóságos apaként helyet kínált maga mellett, ugrásra készen, hogy elkap hassa, ha szökni próbál.

Egyik perc múlt a másik után, és nem történt semmi. Már a vendégek is feszengeni kezdtek. Ők is felszabadultak közben Salome táncának varázsa alól,

és hirtelen szembesültek egy véresnek ígérkező eseménnyel, ami egyáltalán nem illett az eddigi kellemes esti hangulathoz

Néztem a lányomat, s észrevettem, hogy reszket. Időközben ő is rádöbrent, valójában mi az, amit ő olyan könnyedén követelt Heródestől. Nagy fekete szemében kimondhatatlan félelem ült. Halottat se látott eddig, nemhogy egy levágott véres fejet. Saját csapdájába esett, pontosabban az enyémbé, és nem volt képes kiszabadulni belőle. Mint ahogy én sem. Akármilyen lelkiállapotban van is, arra világosan emlékszik, hogy én adtam neki azt a rettenetes tanácsot. Engem okol majd kínjaiért. És engem ítél el miattuk.

Heródes viszont egyformán fog büntetni bennünket: legyünk egyek az iszonyatban, ha a vágyban egyek tudtunk lenni. Benne sem lesz irgalom, ahogy bennem se volt.

Súlyos léptek közeledtek, majd belépett a hóhér vérrel befröcskölt kötényben. Kezében nagy tál, rajta egy vérmocskos, csapzott hajú fej. Szeme és szája nyitva: megopálosodott tekintetében már nem volt értelem. Gondolat sem. Magával vitte odaát.

A hóhér Heródeshez közeledett a tállal, de az a lányomra mutatott, jelezvén, hogy neki adja át. Salome szeme delejezetten tapadt a viaszszerű arcra. Ő sosem látta Johanaant azelőtt, nem volt mivel azonosítania a halott főt. Reszkető kézzel vette át a lapos edényt. Egyre rémültebben nézte Johanaan fejét. Szinte vonzotta, igézte a halott fő látványa. A rémület egyik pillanatról a másikra undorba csapott át. Egész testében remegett, a tál billegett kezében. Hirtelen megcsapta az alvadó vér nehéz szaga. Öklendezni kezdett. A vendégek elborzadva nézték. Hirtelen megfordult, a függönyhöz szaladt, szétlökte, aztán a tálát a kezembe nyomta, és arcát tenyerébe rejtve eszelősként elfutott a szobája felé.

Arra eszméltem hirtelen, hogy kettesben maradtam a fejjel. A szolgák úgy eltűntek a közelemből, mintha forgószél ragadta volna el őket. Egy székre tettem a tálát, s leültem szemben Johanaan fejével. Ekkor szállt meg hirtelen a nyugalom. Már nem féltem. Olyannyira, hogy beszélni is képes voltam hozzá.

– Látod, szegény szalasztott, hova jutottál? Nem kellett volna Heródiással ujjat húzni. Kár volt Heródest ellenem uszítanod. Bizonygatnod vég nélkül, micsoda erkölcsi fertőben élünk. Minek papoltál szüntelenül vérfertőzésről? Miért állítottál közénk folyton tilalmakat? Hagytál volna meg minket a magunk boldogságában, s te is kereshetted volna a magadét. Ám te prófétább akartál lenni a nagy prófétáknál. Ők legalább nem foglalkoztak az egyes emberek gyarlóságaival. Nagy szavakkal dobálóztál. A világvégét emlegetted. Armageddont! Ha bűnös viszonyunknak véget nem vetünk! Ugyan mit ártottunk neked mi ketten azzal, hogy szeretjük egymást? Hogy együtt élünk? Ja igen: Fülöp és Phasaelis! A törvények! Na persze: a törvények azért vannak, hogy mindenkire vonatkozzanak. Mindenkire. Együtt. De ki törődik azzal, hogy az egyes embereknek mi a jó? Csak azért maradjon együtt két boldogtalan ember, mert a

törvények úgy írják elő? Akkor csupa boldogtalannal lenne tele a világ. Pont neked kellett örködnöd felettünk? Látod, ennyire ingatag volt az az őrhely. Saját magadat sem védhetted meg, nemhogy a törvényeidet. Szegény bolond, többé nem rémisztgetsz a kárhozat tüzével. Most neked jönnének jól azok a lángok, amikor hamarosan a hideg földbe kerülsz. Szánnom kellene téged, de csak örömet érzek, megnyugvást, szabadságot. Johanaan feje, visszaküldelek téged a testhez, porladjatok együtt! Azt kellene mondanom: áldjon az Úr, nyugodj békében! De csak annyit mondok: légy átkozott!

Utálkozva álltam fel a tál mellől. Szólítottam az egyik szolgát, és megparancsoltam, hogy a tálat haladéktalanul vigye vissza a tömlőcbe és adja át a hóhérnak.

Visszatértem a függönyhasítékhoz és belestem. Újra körbejártak a boroscancsók. Legjobb szer a feledésre.

Nagyon sok időbe telt, míg lelkileg mindhárman túljutottunk ezen az es-tén. Salome ágynak esett. Olyan ideglázban hanykolódott napokig, hogy min-dennap kérdéses volt, megéri-e a következőt. Szava elapadt, gyógyulása után sem beszélt velünk.

Az én uram sem szólt hozzám sokáig. Nem gondoltam volna, hogy ennyi érzés van ebben a durva férfiban. Láttam rajta, hogy szenved. Annak ellenére, hogy számolatlanul ölte ellenségeit, ezt a kis prófétát úgy gyászolta, mintha testvére lett volna. Attól kezdve meg is változott közöttünk valami. Vagy inkább eltörött. Ő igyekezett ugyan látszatra ugyanolyan maradni, de még éjszakai ölelkezéseinket is megrontotta nemegyszer a képzeletében visszatérő véres fő. Ahogy Belsazar palotájának falára ezt írta a titokzatos kéz: „Mene, mene, telkel, ufarszin”,⁴ úgy jelent meg az ő szeme előtt mindannyiszor Johanaan intelme: „Nem szabad testvéred feleségével élned!”

Ezek után éltünk, ahogy tudtunk. A szerelem s vele a boldogság örökre elszállt.

Régóta tudtam, hogy az öcsém gazember, de hogy ilyen végtelenül aljas legyen, azt mégsem hittem. Nyilván úgy vélte, Antipast bünteti, pedig engem sokkal fájdalmasabban ért az ítélet. És éppen az ő alatomossága révén, pedig valamikor az életét köszönhetette nővérének.

A történet régre nyúlik vissza. Még fiatalok voltunk. Én Fülöp felesége, Agrippa nőtlen fejedelem, aki tetszése szerint élte világát. Többnyire a császári udvarban, ahol kiváló kapcsolatai voltak. Éveken keresztül élt Rómában Tiberius császár fiának, Drususnak barátjaként. Később kegyvesztett lett valami stiklije miatt, és szegényen tért vissza Palesztinába. Az én közbenjárásomra

⁴ Körülbelüli magyar fordítása „Megmérettél és könnyűnek találtattál” (arámi)

Tiberiást kapta lakóhelyül. Különböző ügyeskedésekkel ismét Rómába vitt az útja, ahol Tiberius szívesen fogadta (úgy látszik, a császári neheztelés sem tart örökké), és rábízta unokája, Gaius nevelését. Ennek a már akkor bomlott agyú kölyöknek a behálózásával összeesküvést szőtt a császár ellen, amiért természetesen börtönbe került. S még örülhetett, hogy élve megúszta. Nyilván csak Gaius kedvéért.

Két évvel ezelőtt meghalt Tiberius, akit Gaius követett a császári trónon Caligula néven. Heródes Agrippa nemcsak kiszabadult a börtönből, de mivel időközben volt férjem, Fülöp meghalt, Caligula nekiadta annak tartományait, vagyis Palesztina északi részét, őt magát pedig királyi címmel és hatalommal ruházta fel.

Ekkor betelt nálam a pohár. Fülöp ennek előtte ugyanolyan tetrarcha volt, mint az uram. Milyen alapon lett hát Heródes Agrippából király? Vagy ha az lett, az én férjemet ugyanúgy megilleti a királyi cím.

Nem is titkoltam felháborodásomat. Közöltem Heródessel, hogy ha testvérem újdonsült felesége királyné lehet, akkor én is az akarok lenni. Ellentmondást nem tűrve ráparancsoltam, hogy azonnal induljon Rómába, és vegye rá Caligulát, belőle is csináljon királyt.

Nagyon nem akaródzott neki elindulni. Próbálta magyarázni, hogy Agrippát közeli barátság fűzi a császárhoz, mivel a nevelője volt. Azt is felhozta indokul, hogy a királyi cím nem jelentené birodalma növekedését, tehát teljesen mindegy, milyen minőségben uralkodik. Ami az övé, az így is, úgy is az övé. Attól nem lenne boldogabb, ha fejedelem helyett királynak titulálnák.

Én viszont boldogabb lennék, álltam a sarkamra, ha fejedelemné helyett királyné asszonynak szólítanának. Akkor Salome is királylány lenne, nem csak hercegnő.

Hosszú, hosszú napokon és éjszakákon át vitatkoztunk. Végül természetesen ismét én győztem. Férjem beadta a derekát, és kellő kísérettel hajóra szállt Róma felé.

Ma sem tudom, öcsém honnan orrontotta meg az utazás hírét. Tény, hogy megtudta, és sürgősen levelet írt Caligulának, amelyben férjemet a pártusokkal való szövetkezéssel vádolta. Amikor Heródes Antipas megérkezett Rómába és végre a császár elé járulhatott, az haragja teljes súlyával sújtott le rá. Összeesküvés, hazaárulás volt a vád. Caligulával könnyű volt elhitetni ezt, hiszen egyfolytában attól rettegett megválasztása óta, hogy az életére törnek. (Ez amúgy igaz is volt; számos szervezkedés történt kezdettől fogva, hogy azt az örültet mielőbb eltakarítsák a birodalom éléről. Sajnos, mind ez ideig egyik sem járt sikerrel.)

Caligula meg sem hallgatta Heródest. Ott már csak így mennek a dolgok. Bárkiket lehet gyanúsítani bármivel, s ha a vád elég hihető, bizonyítani sem kell. Mi több, a vádlottnak nem adatik meg a jog, hogy védje, mentse magát. A császár a legtrikább esetben rendel el vizsgálatot, legfeljebb olyankor, ha már nagyon kilóg a lóláb.

Az üldözési mániás Caligula tán még meg is lett volna sértődve, ha kimarad abból a „megtiszteltetésből”, hogy valóban összeesküvést szőjenek ellene, ezért készséggel vette készpénznek Heródes Agrippa vádjait, és férjemet már a megfellebbezhetetlen ítélet várta: száműzetés!

Nos hát, itt vagyunk. Két idős ember. Megérkeztünk a bizonytalanba, az ismeretlenbe. Soha többé nem térhetünk vissza korábbi dicsőségünk színhelyére. Vége a gazdagság, a ragyogás, az uralkodás korszakának. Egykori birodalmunkat Caligula császár Heródes Agrippának adta hűsége jutalmául. Számunkra pedig következik a szűkölködés, talán idővel a nélkülözés is. Idegenek vagyunk ezen a földön, ahova a hajó három hét alatt hozott el bennünket. Nevünk semmit nem mond az ittenieknek. Sokuknak még az országunk neve sem. Egy vállrándítással tudomásul veszik, hogy az is csak olyan római provincia, mint az övék. Nem is áll másból a világ.

A hosszú hajóút után további jókora utat tettünk meg kocsin eddig a városig. Úgy hívják: Lugdunum Convenarum.⁵ Gallia földjén vagyunk, reménytelenül távol eddigi otthonunktól, Galileától, még ha hasonló is a nevük.

Néhány nagy lakóépület és sok kicsi. No meg a római helyőrség hatalmas épülete. Ennyi a város. Minket egy nagy házban helyeztek el. Idáig kísérték Caligula katonái. Ez a végső állomásunk. Utazásunknak is, életünknek is. Itt hagytak minket magunkra. Azt mondták, az itteni római helyőrség majd felügyel ránk. Értsük ezalatt: rendszeresen ellenőrizni fogják, nem szöktünk-e meg. Ha még tudnék nevetni, hatalmasat kacagnék, elgondolva, amint az öregemmel kettesben felkerekedünk és nekivágunk az ismeretlennek „majdcsak lesz valahogy” alapon.

Egyelőre alig néhányan vagyunk a házban. Heródes régi szeretett szolgálói közül jöttek csak páran velünk. A többiek elszökdöstek a száműzetés hírének hallatára. Azt hitték talán, hogy erőszakkal fogjuk őket magunkkal hurcolni. Kevesen vagyunk tehát, hiányzó személyzetünket az itteniekből kell felfogadnunk, ameddig lesz miből.

A helyőrségparancsnok rideg embernek látszik. Kísérőink közölték ugyan vele, kik vagyunk, de semmit nem árult el az arca: sem azt, hogy hallott már rólunk, sem azt, hogy nem. Kő-arc, kő-szív, kő-lélek... Aligha várhatunk részéről bármiféle segítséget.

Az már első látásra nyilvánvaló, hogy itt ugyancsak le kell mondanunk a „társadalmi életéről”. Idővel nyilván megismerkedünk helybéli családokkal, amint az szokás, de az otthon... Ez a ház sose lesz otthon. Legfeljebb lakásra alkalmas épület. Az élet fog hiányozni belőle. A tárgyak, a falak szeretete. A „miénk” érzése. Itt semmi nem a miénk. Használjuk csupán, de érzelmi közzünk egyetlen tárgyhoz sincs.

⁵ Ma Lyon francia város

A száműzetés csak Heródes Antipasra szólt, de természetesen én is vele jöttem. Természetesen? Volt más választásom? Ötvenhárom éves vagyok, ő ötvennyolc. Hol találtam volna otthon bárkit, akivel folytathatnám az életemet? És ha találtam volna? Elhagytam volna őt? Magára hagytam volna?... Eh, nem is szabad belegondolni! Nem maradtam, kész. Rám is átragadt a kitzasztottság bélyege, nemcsak őrá. Míóta híre ment a császári ítéletnek, úgy került bennünket minden régi barátunk és ismerősünk, mint a belpoklosokat. Mintha tábla lógna nyakunkban a felirattal, hogy „Tisztátalan”. Az is igaz, hogy sok időnk aligha maradt búcsúzkodásra, még ha lett volna is kitől, mert a Caligula által mellénk rendelt római parancsnok sürgette indulásunkat.

A legszükségesebbeket hozhattuk csak magunkkal. Személyes holminkat. Ruháinkat, az ékszereimet. Pénzt is hozhattunk, de nem túl sokat. Vajon meddig lesz elég? És utána?...

Szóval, vele maradtam. Azért is döntöttem így, mert be kellett ismernem magam előtt, hogy egyedül miattam kerültünk ilyen helyzetbe. Ha nem bujtogatom, nem ösztökélem a férjemet, ha nem féltékenykedek a testvéremre, még ma is boldogan élhetnénk a palotánkban lányommal együtt...

Ő nem jött velünk. Az indulásunk előtti napon eltűnt. Egyik szolgálójával annyit üzent, ne keressük. Többé nincs közünk egymáshoz. Azt hittem, meghalok. A társam ült mellettem egész éjszaka, és vigasztalt. Már amennyire az vigasztalás volt. Azt mondta, a lányom előbb-utóbb úgyis elhagyott volna bennünket. Elvégre huszonnégy éves. Túl szép ahhoz, hogy ne találjon férfit. Így mondta. Nem férjet mondott, hanem férfit. Értettem rögtön, mire gondol. Fogalmam sincs, mikorra higgad meg bennem ez a veszteség. A miértbe már erőm sincs belegondolni. Ahogy abba sem, hogyan tovább.

Már csak egyetlen kérdés foglalkoztat: meddig...?

Szekszárd, 2019. január 7. – február 4.

Eleddig utolsó kötetem, a *Halhatatlan villanások – Halhatatlan rejtőzködők* megjelenése óta sem hagytam fel a magyar, illetve a világirodalmi alkotásokban bujkáló, jelentéktelennek tűnő szereplők felkutatásával és „felöltöztetésével”, vagyis hús-vér figurává történő kiteljesítésével. A kimeríthetetlen kínálatból az egyik bőséges forrás a Biblia, amely már az említett kötethez is több „próbababával” szolgált.

Mostani írásom tárgyát is onnan merítettem.

Nagy Heródes családja kacifántos család volt. A *szuka* címszereplője Heródiás, annak a Saloméának az anyja, aki Heródes Antipastól Keresztelő János fejét kérte ama elhíresült táncért cserébe. A kacifánt abban rejlik, hogy Heródiás apja, valamint két férje féltestvérek, mindhárman a dinasztiaalapító Nagy Heródes fia. Az alapító tehát Heródiásnak egyszersmind nagyapja és apósa. Férjei viszont ómiatta lesznek esküdt ellenségek, miután Antipas elszerezeti Fülöp feleségét, s az asszonyt annak lányával, Saloméával együtt megszökteti.

Heródiás élettörténete szolgál keretként az ismert bibliai eseményhez, miközben az olvasó átfogó képet kap magáról a korról is.

Cédrus Művészeti Alapítvány
1136 Budapest, Pannónia u. 6.
Telefon: (1) 247-6657
Mobil: (30) 511-3762
E-mail: szongy@gmail.com
Honlap: www.naputonline.hu

Felelős kiadó: Szondi György
Szöveggondozó: Kovács Ildikó
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence
ISSN 1787-6877
ISBN 978-615-81268-5-4